

መርህ

መጋቢት 2015

6ይ-ዓመት ሕታም ቁ.14

**ብሓልዮት ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን
ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ) ዝዳሎ ዕላዊ ልሳን**

መርህ

ብባህርን ምስልን ንክልተ፡ ኣብ ኣደ ኣገዳሲ ኩነት ዝጣመሩ ተርእዮታት ብማዕረ ዝውክል፡ ማንታ ትርጉም ዘለዎ ኣምር ወይ ቃልዮ።

ካብ ድቅድቕ ጸላም፣ ካብ ዓሚቕ ባዓቲ ወይውን ካብ መሪር መግዛእታዊ ኣርዑት ኣራ ንምውጻእ ዘገልግል፡ መዋጽኦ ወይውን ባብ ራህዋ ክህሉ ግድንዮ። እዚ ባብዚ ካብ ጭንቅን ሕሰምን ዘናግፍ መስተርህ ናይቲ ኣደራሳ ብምጅኑ፡ እቲ ባብ መርህዮ።

ናብቲ ክትበጽሖ እትበህነ መስተርህ-ባብ፣ ጫፍ ዓወት ንምብጻሕ፡ ንጊዚያዊ ግድላት ካብ እምኒ-ዓረ ብዝተረረ ጽንዓት፣ ውፋይነትን ቅሩብነትን ምብልሓት ዝሓትትዮ። ምንጪ ናይዚ ተኣምራታዊ ሓይሊ፡ ብንጽር ራእይን እስትራቴጂን ዝግራሕ ቅኑዕ መስመር ምዕታር ድማ የድሊ። እዚ ቅኑዕ መስመርዚ መንገዲ ዓወትዮ። ነዚ መንገዲ ዓወት ዝቕልስ ክኣ መርህዮ።

መርህ ዕላዊት ልሳን ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ(ሰደግኤ) ኮይና፡ ከም ውድብ ንዝተበገሰናሉ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ቃልስና ንምዕዋት፡ ውድባዊ ፖለቲካዊ ኣማራጺታትና እትእምት፡ መንገዲ ሓቀኛ ዓወት ብምምራሕ፡ ብመንፈስን ተልእኾን ነቲ ዝተሰመዩትሉ ዓሚቕ ትርጉምን ረዚን ዕላማን ብብቕዓት ንምፍጻም፡ ኣብ መስርዕ ጸረ-ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ ኣብ ዝካየድ ህዝባዊ መኸተ፡ ናይ ቃልሲ ግቡኣ ንክተበርክት ዝተሰለፈት፡ ዳግም መርህ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ዕላማታትና ኮይና ከተገልግል፡ ቃለ-መሓላ ዝኣተወት ልሳንናዮ።

ቤት ጽሕፈት ዜናን ባህልን
ሰው-ራዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር ኤርትራ (ሰደግኤ)

Website: - www.merho.net

E-mail:- webmaster@merho.net or admin@merho.net

ትሕከዝቶ

፪ ርእሰ-ግንቀጽ

እታ መዋጽኦ ትኹነና ኣብ ኢድና እዎ ዘላ!.....2

፪ ኣመል ምስ መነዝ!3

፪ ስቓይን ስምዒትን ህዝብታትና ኣፍልጦ ምንፋግ፣ ግንብ፤
ኣብ መፍትሒታቱ ምፍልላይ ግን፣ ንቡር እዩ!!5

፪ መግለጺ ደገፍ ሰደግኤ፣ ናብ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ኤስደላ፣9

፪ ግምዲ ደብዳቤታት፦

➤ ኣይትተሃመል!10

ፎካል-ዓገላግ

እታ መዋጽኦ ትኸነና፣ ኣብ ኢድና እያ ዘላ!

ነጻነት ሃገርና፣ ፍሪ ነዊሕን መሪር ተጋድሎናን ሰፍ ዘይብል ጅግነታዊ መስዋዕትናን እያ። ኩላትና ኤርትራውያን ብፍቕሪ፣ ብምክብባር፣ ብማዕርነትን ብሳዕና ምዕባል ንቕድሚት ክንምርሻላ ዝበሃግናያ፣ ዋጋ ዓሰርተታት ኣሽሓት ስወኣትናን ኣማኢት እሽሓት ኣካለ-ሰንኩላናን እያ። ንሕና ኤርትራውያን፣ ሃገርና ካብ ባዕዳዊ መግዛእቲ ነጻ ንምውጻእ ዘካየድናዮ መሪር ተጋድሎን ዝኸፈልናዮ ሞባእ ኣርነትን፣ ንኣንቲ ካልኢትውን እንግዓሰሉ ኣይኮነን። ክንግዓሰሉውን ኣይግባእን። ዋላኳ ነጻነታዊ ተጋድሎና፣ ብኣደ ጨካን ፋሽስታዊ ጉጅለ ተባሒቱ፣ ድሕሪ ነጻነትና ዝበሃግናዮም ጸጋታት እንተዘይረኽብና፣ እቲ ናብ ሰላም፣ ዲሞክራሲን ምዕባልን ክንምርሻ ዘበቃዓና ጎደና፣ ባዕዳዊ መግዛእቲ ብምውጋድ ዘርሓውናዮ ብምጅኑ፣ ዓብይ ቁም-ነገር ዘለዎ ዓወትና ብምጅኑ፣ ወትሩ ክንዕቅቦን ክንሕብሕቦን ይህልወና።

እዚ መሰረታዊ ሓቂዚ ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ዘይነእትዎ ኮይኑ፣ ግን ድማ ብሰንኪ ፋሽስታዊ ጉጅለ ኢሳይያስ፣ ዝተጠለሙ ዓባይቲ ክቡራት ዕላማታት ኣለዉ። ኤርትራ ሃገርና፣ ዓዲ ሰላም፣ ዲሞክራሲ፣ ፍትሒን ምዕባልን ክትከውን ናይ መወዳገታ ዕላማ ዝተናውሐ ብረታዊ ተጋድሎና ምንባሩ ኣይንዘንገቦን ኢና። እዞም ክቡራት ዕላማታት ዚኣምኑ፣ ብርእስ ፋሽስት ኢሳይያስን ጉጅልኡን ተጠሊሞም እዮም። ኢሳይያስን ጉጅልኡን፣ ንዝነኣምን ክብርምን ክብሉ ዝተኸተሉዎ ኣንፈት፣ ንዘሕፍር ፍሽለት፣ ንሃገርና ናብ ሕሱም ውድቀት፣ ንህዝብታትና ድማ ንኣደጋ ብርሰትን ምብትታንን የሳጥሖም ምህላዉ ኣብ ባይታ ይረኣ ኣሎ። ርእስ ፋሽስት ኢሳይያስ፣ ካብ ብጉሓቱ፣ ብትምክሕቲ ሓቢጦ ዝሓዞ መንገዲ፣ ዓቕብ ከደይቦ ስለዘይከኣሉ፣ ብመንፈስ ተስፋ ምቕራጽ፡ "ኣነ ዝሞትኩላ ዳንዴር ኣይትብቐላ" ዝብል ምሳላ እንሰሳ ሓዞ፣ ህዝብን ሃገርን ለኪሙ ክወድቕ ንቐልቐል ይሕምብብ ኣሎ።

ንብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትና ብምምዝግዛ፣ ሓድነቶም ኣላሕሊሑ፣ ኣብ ሕድሕዶም ኣተፋኒኑ፣ ኢዶም ጠሚርም እግርም ዓጺፎም፣ ቦቲ ዝተለዎ መስመር ጥፍኣት ክንቆልቁሉ ይደፍኦም ኣሎ። ቦቲ ካልእ ድማ፣ ነዚ መንገዲ ዕንወትዚ ዘይተቐበሉ፣ ከም ደቂ ዛግራ ሃገርም ራሕራሖም፣ ብብመዓልቲ ናብ ስደት ፋሕፋሕ ይብሉ ኣሎዉ። ግዳይ፣ ደላሎ፣ ሃልሃልታ መቐት ሰሃራን ሲናይን፣ ዓሳታት ማእከላይ ባሕርን ይኾኑ ኣሎዉ። ከም ሃገርን ህዝብን መዋጽኦ ዘይከውን ግጉይ ኣማራጺ ሓዞም ይኸዱ ኣሎዉ።

ርእስ ፋሽስት ኢሳይያስን ጉጅልኡን፣ ንልዕሊ 23 ዓመታት፣ ብኣደ ወገን፣ ብዘይትግብሩ መብጻዓታት እናጠበሩ፣ ቦቲ ካልእ ወገን ድማ፣ ኣብ ልዕሊ ህዝብታትና መወዳደርቲ ኣልቦ ግፍዕታትን ዝተፈላለዩ መልክዕ ዝሓዙ በደላትን ከውርዱ ጸኒሖምን ኣሎዉን። ብሕታዊ ተሓታቲ ናይ ኩሎም መልክዓት ስቓያትና፣ ርእስ ፋሽስት ኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ እዮም። ካብኡ ወጻኢ ዝሕተት ህዝቢ፣ ፍሉይ ብሄር፣ ሃይማኖት ወይ ኣውራጃ የልቦን። ኣብ ዝባን ህዝብታትና ዝወርዱ ወጽዓታት መግለጺታቶም ብዘየገድሱ፣ ተሓታቲኦም ኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ ምጅናም ክነሰምረሉ ይግባእ። ስለዚ ከም ህዝብን ሃገር ህልውናና ንምውሓስ፣ ዘተኣማምን ቀጻልነትና ንምርግጋጽ እንበቕዕ፣ ቀንዲ ቱኸረትና ኣብ ልዕሊ ዝገበኛ ስርዓት ምስ እነቕንዕ ጥራሕ እዩ።

ተቓዋምቲ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ፣ ብዛዕባ መጻኢ ዕድል ሃገርና፣ ዝተፈላለዩ ኣማራጺታት ክህልወና ንቡር እዩ። እዚ ቅኑዕ መግለጺ ፖሎቲካዊ ብዙሕነት ሰልፍታት ጌርና ክንወስዶ ዝግባእ እዩ። ቅድም ቀዳድም ግን፣ ንሰላማዊ ዲሞክራሲያዊ ውድድር ረገጡ ሓዞ ዘሎ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ህዝብታትና ንምብራሰ ሃገርና ነበረት ንምግባር ተዓጢቐ ዝሰርሕ ዘሎ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ብቐዳምነት ክኸውግድ ይህልወና። ምእንቲዚ ድማ፣ ኣብ ቅኑዕ መርሆታት ምሕዝነት ኣትኪልና፣ ዓቕምታትና ኣወሃሃድና፣ ናይ ህዝብታትና ሰፊሕ ደገፍ ዘረጋግጹልና ቅኑዓት እዋናውያን ዕላማታት ኣንጻጽና ክንቃለስ ይግባእ። ንድሕንነትናን ውሑስ ቀጻልነትናን ዝሓይሽ ብሕታዊ መዋጽኦ፣ ኣብ ኢድና እያ ዘላ። ዓቲብና ክንሰርሓላ ይህልወና።

አመል ምስ መግነዝ፡

አብ ድሮ ሓድሽ ዓመት ወይ ድማ አብ መዓልቲ ነጻነት፡ ብርእስ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ካብ ዝቐርቡ መግለጺታት ገለ ለውጢ ድኸን ይእውጅ ኢሎም ቋሕመም ዝብሉ ዜጋታት ምህላዎም ሓቂ እዩ። አብ ውሽጢ ዓዲ ወይ ድማ አብ ዝነብሩለን ሃገራት ወጻኢ፡ አብ ቅድሚ ተሌቪዥን ተኸዲጮም መኸፊቲ ኣፍ ዝኸኖም "ጥዑም" ቃል ያኢ ክሰምዑ። እንተ ኢሳይያስ ግን፡ ሎሚ ሎሚ ነገር እናተውደኦ እዩ ዝኸይድ ዘሎ። ብምቁራት መብጻዓታት ልቢ ህዝቢ ምስላብ ዝተሓረሞ፡ ተስፋ ዝቐረጸ ስርዓት፡ አብ ናይ መወዳእታ ዕለተ-ዕርብቲ ናብ ህልኽ እናኣተወ ከምዝኸይድ ተሞኩሮ ዝሓለፉ ጨቆንቲ የምህረና እዩ።

ኢሳይያስ/ሀ.ግ.፡ ሜዳ ኤርትራ ንብይኑ ብሒቱ አብ ዝሓዘሉ ጽባሕ፡ 2ይ ውድባዊ ጉባኤ ህግሓኤ 1987 ዓ.ም. ተጓይዩ ዝተግበሮ እንተነበነረ፡ ነቲ ሽማግሌ ዋና ጸሓፊ ኮይኑ ዘገልግል ዝነበረ ተጋ/ ሮሞዳን መሓመድ ኑር፡ ካብ ቦቱኡ ብምልጋቡ፡ ዋና ጸሓፊ ህግሓኤ ኮይኑ ተሸይመ። ውልቀ መላኺ ኢሳይያስ፡ አብ ድሮ ሓርነት ሃገር ምስ ድምጺ ሓፋሽ አብ ዘካየዱ ቃል መሕትት፡ ብዛዕባ መጻኢ ዕድል ኤርትራን ህዝብታታን አመልኪቲ፡ "ኤርትራ ማሕበራዊ ፍትሒ ዝሰፈና ሃገር ክትከውን ምጃና ተተንበዩ። መነባብሮ ህዝብታታ ድማ፡ አብ ነጻነታዊ ተጋድሎና፡ ሚልዮን ቅርሺ ዘወፈዩን እንቋቋሖ ዘበርከተን ዜጋ፡ ብማዕረ ዝነበረላ ሃገር ክትከውን እያ በለ። ትንቢትን መብጻዓን ኢሳይያስ፡ ነቶም ድሕሪ ሃገራዊ ነጻነት ኩሉ ጸጽቡቕ ዝምነዩ ዝነበሩ ህዝብትትና ልቦም ክመልእን ብዓብይ ሃንቀውታ ክጽበዩ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ አብ ትሕቲ "ሎሚ ዘይከተተ ብደዉ ከምዝሞተ" ዝብል ጭርሖ፡ ሂወቶም፣ ንብረቶምን ገንዘቦምን ክፍሰሱ ዝደረገም ነበረ። ድሕሪ ማእለያ ዘይብሉ መስዋእቲ ድማ፡ ሓርነት ሃገር ብግንቦት-1991 ተረጋገጸ። ህዝብታትና፡ ንሓገሶም መግለጺ ሰኣኑሉ። ኢሳይያስ ኣፈወርቁ፡ ከም ኩሉ ዝከኣሎ፡ ትሕቲ እዝሂር/አላህ፡ ፍሉይ ፍጡር ኮይኑ ተራእዩ። ወዲ ኣፎም ብራ.....ተባሂሉ ተዘየመሉ። ተረፍ መስዋእቲ ዝኾነ ደቀን ዝረኸባን፡ ዓይኒ ደቀን ዘይረኣዩን ስድራታት ብማዕረ ዓለላን ዘለላን። አብ በረኻ ዝነበረን አብ ዓዲ ዝጸንሖን ተሓጃቒፋ ብሰላም ክነብር ምሒር በሃገ፤ አብ ጽባሕ ሓርነት ሃገርና፡ ናይ ህዝብታትና ተስፋን ሃንቀውታን ብመንጽር ዝኸፍሉዎ ከቢድ መስዋእቲ፡ መዳርግቲ ኣይነበሮን።

እንተኾነ ግን፡ "ወዲ ድሙ ነይገድፍ ግብረ እሙ" ከምዝበሃል፡ አብ ሓቀኛ ሰላም፣ ምዕባለ፣ ዲሞክራሲን ወሳንነት ህዝብን እምነት ዘይብሉ ኢሳይያስ፡ ካብ ዝጋደል ሓዙዎ ዝዓበዩ፡ ጸረ ዲሞክራሲን ጸረ ህዝብን ባህርያቱ፡ መንበረ ስልጣን ሃገር ምስ ተቐናጠጠውን ዘይምሕር ሕግመጦ ኮይኑ ከምዝቐጽል፡ በጨቕ እናበለ ክነሰይ ጀመረ። ደገም ሃገር ነጻ ኮይና ኣላ፤ ኣባይና ተኣልዩ ኣሎ፤ አብ በረኻን አብ ዓድን ዝጸንሖ፡ አብ ጀብሃን ሻዕብያን ዝተጋደሉ ደቆም ተሓጃቒፍጮም ብሓባር ሃገሮም ክሃንጹ እዮም ኢሎም ዝተመነዩ ህዝብታትና፡ ብሽም መዓልቲ ሰማእታት አብ ዝተሰመዩት ዕለት፡ ዘይተጸበዩም መርድእ ናብ እዝኖም ተደርጉሖ። ብ20 ሰነ 1991፡ ነጻ ምንቅስቓስ ፖሎቲካዊ ውድባት፡ ብኣዋጅ ዝእግድ መግለጺ ብኢሳይያስ ተቐልሖ። አብ ሚዳ፡ ብማእለያ ዘይብሎም ገበናት ዝተጨማለቑ ኢሳይያስ፡ በትረ ስልጣን አብ ዝሓዘላ ጽባሕ፡ ንነባራት መራሕትን ተጋደልት ሓርነት፡ ከሳስን ፈራድን ክኸውን፡ ምሕንሓን ጀመረ። "ናይ ውድባት ሓሸውዩ ኣይፍቀድን እዩ፤ ብሽም ውድባት ምጥጃስ ከም ከቢድ ወንጀል እዩ ዝቐጸር፤"....ወዘተ ኢሉ መደረ።

አብ ዝተናውሐ ብረታዊ ተጋድሎና፡ ብሽም ፈሊጣውያን ኣናጹ፤ ኣውራጃውያን፤ መንካዕ፤ የማናውያን ...ወዘተ ዝብሉ ናይ ጸለመ ኣስማት እናለጠፈ፡ ብቐሎዕን ብስወርን ኣሸሓት ንጹሃት ሃገራውያንን ዲሞክራሲያውያንን ተጋደልቲ ዘሕቀቑ ኢሳይያስ፡ ፖሎቲካዊ ስልጣን ብሒቱ ካብ ዝሓዘላ ጽባሕ፡ ብዘይ ሕግን ርትዕን ከሳስን ፈራድን ባዕሉ ክኸውን ምድላዩ፡ መጻኢ ዕድል ሃገርናን ህዝብታትናን ናብ ዝኸፍኦ ደልሃመት ከምዘምርሕ ዘይተገንዘበ እንተነይሩ፡ እቲ ብታሕጋስ ነጻነት ምስ ሰኸረ፡ ገና ዘይዘሓለ ሸነኽ ጥራሕ እዩ ነይሩ። እንተ ንብዙሓት ግን፡ ዓው ኢልካ ዘይብኩዮ ሞት ሕጹይ ከምዝኸኖም ዘይሰሓት ሓቂ ነበረ። ናይ ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ውድባት ነጻ ምንቅስቓስ ብምዕጋት፡ ስልጣን ብሒትካ ብምሓዝ ሃገር ክተመሓደር ምፍታን፡ ነቲ አብ ድሮ ሓርነት ዝተመባጸዩ፡ "ኤርትራ ማሕበራዊ ፍትሒ ዝሰፈና ሃገር ክትከውን እያ" ዝብል ትንቢት ብሰንግቑ ዝጸርር ምጃኑ፡ ነቶም ካብ ወጋሕትኡ ባህርያት ኢሳይያስ ዝፈልጡ ተቐልሶቲ ኣይተሰወሮምን። ገና ትጽቢቶም ዘይጸንቀቑ ወገናት ግን፡ "ደሓን ሓደሽቲ ስለዝኾኑ እዮም፤ ዕድል ንሃቦም፤" ብምባል ከመኻንዩሉ ይፍትኑ ምንባሮም ናይ ቀረባ ተዘክሮና እዩ።

አብ ጽባሕ ሓርነት፡ ነጻነት ሃገርና፡ ብመንገዲ ሪፈረንደም ሕጋዊ መዛዘሚ ክግበረሉ ምስ ተሰማምዖ ድማ፡ ኢሳይያስ ነዚ መስርሕዚ ንብይኑ ብሒቱ፡ በቲ ንሱ ዝወጠኖ ጥራሕ ክኸይድ ወሰነ። ብርግጽ እዚ ኣንፈትዚ፡ ነጻብራቕ ናይቲ ናይ ውድባት ሓሸውዩ ኣይፍቀድን እዩ ዝብል ኣዋጁ ምጃኑ ዘይሰሓት እዩ። ስለዝኾነውን፡ አብ መስርሕ ሪፈረንደም ናይ ዝኾነ ይኹን ፖሎቲካዊ ውድባት ተሳትፎን ምንቅስቓስን ከምዘይፍቀድ ብግብረ ስርሓሉ።

ኢሳይያስ፡ ነዚ እዉጅ ዝኾነ ጸረ ዲሞክራሲያውን ቡሓትን ባህርያቱ፡ አብ ህዝቢ ዘሕድሮ ትዕዛብቲ ንምድብስባስን ስምዒቶም ንምልሰሳን ክብል፡ እንደገና ሓድሽ መብጻዓ ኣስመዐ። ሪፈረንደም ክሳብ ንዛዘም ዕድል ሃቡና፤ ድሕሪ ሪፈረንደም አብ ትሕቲ ቅዋማዊ ስርዓት ናይ ሰልፍታት ነጻ ምንቅስቓስ ክፍቀድ እዩ፡ ዝብል ነበረ። ን20 ዓመታት ሰላማዊ ፖሎቲካዊ ቃልሲ፡ ን30 ዓመታት ድማ መሪር ብረታዊ ተጋድሎ ዘካየዱ ህዝብታትና፡ ብመንገዲ ሪፈረንደም ሕጋዊ መዛዘሚ ክገብሩሉ፡ ዋናታት ነጻን ልኣላዊትን ሃገርን ክኾኑ፡ ብዓብይ ሃንቀውታ ዝጸበዩ ብምንባሮም፡ ንናይ ኢሳይያስ መብጻዓ ብቐሊሉ ክውሕጡዎን፡ አብ ልዕሊ

ፖሎቲካዊ ውድባት ድማ፣ ተጽዕኖ ከዕርፉ ጀመሩ። ኢሳይያስ ዝበሓቶ መስርሕ ሪፈረንደም ክሳብ ዝዘዘም፣ ተቃዋሚቲ ውድባት ትዕግስቲ ክገብሩ ድርጅቶም ቀጸሉ።

ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ዝኸተሎ ስልቲ ወትሩ "ዝብኢ ክሳብ ዝደሉ ይሕንክስ" ብምዃኑ፣ ብሓደ ወገን ምቁር መብጻዓ እናስመዑ፡ በቲ ካልእ ወገን ድማ፡ ኣብ ርእሲ ፖሎቲካዊ ውድባትን መራሕተንን፡ ኣብ ውሽጢ ሃገርን ወጻኢን ሰፊሕ ወታደራዊን ስለያውን ወፈራታት ብምክያድ ንምጽጻዮም ተረባረቡ። ኣብ ሜዳ፡ ኣብ ልዕሊ ፖሎቲካዊ ውድባት፡ ብወታደራዊ መጥቃዕቲ ጉድኣታት ኣውረደ። ናይ ምንቅስቃስ ዕድሎም ኣዝዩ ክጸብብ ገበረ። ኣብ ጎረባብቲ ሃገራት ድማ፡ ኣብ ልዕሊ ዓባይቲ መራሕቲ ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ውድባት፡ መጭወይትን ቅንጻላን ብምፍጻም ከቢድ ኪሳራታት ኣውረደ።

ኣብ ጽባሕ ሪፈረንደም፡ እቲ ብዛዕባ ማዕረ ተጠቃምነትን ማሕበራዊ ፍትሕን ዝተመባጸዐ ኢሳይያስ፡ ብህዝቢ፡ ንማሕበራዊ መንባብሮን ቁጠባዊ ሂወትን ኣመልኪቶም ዝቐረቡሉ ሕቶታት፡ እሩም መልሲ ክህብ ከምዘይበቐዐ ንዝክር እዩ፤ ናይ ህዝብና፡ ናይ መብራህቲ፣ ማይ፣ ዝህ ኪራይ... ወዘተ ክብሪ፡ መንግስቲ መፍትሒ ከናደየሎም ዝቐረቡሉ ሕቶታት፡ "ሰንበት ሰንበት ኣብ ገዝኹም ኪድና በጊዕ ዘይሓረድናልኩም ወይ ድማ በርሚል ናፍጣ ኣብ ገዝኹም ዘይቀረብናልኩም ኢኹም ደሊኹም" ዝብል ናይ ብደዐን ንዕቀትን መልሲ እዩ ዝሃበ። ኣብ 1993ን 1994ን ድማ፡ ኩነታት መንባብሮኦም ክመሓየሹሎም ሰላማዊ ሰልፊ ዘካየዱን ሕቶታት ዘቐረቡን ኣባላት ሰራዊትን ጀጋኑ ኣካለ ሰንኩላናን፡ ብኢሳይያስ ዝተወሃበም ግብረ መልሲ፡ እዚ ሕንቃቕ እዩ ዝብል ናይ ኣሸካላል መልስን፡ ማእሰርትን ቅንጻላን እዩ ዝነበረ።

ርእሰ-ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ኣብ ዕድመ ስልጣኑ በብእዋኑ ዝህም መብጻዓታት፡ ግብረ መልሶም ከይወዓለ ከይሓደረ ብርኢይ ጥልመት እናተተኸአ ምምጽኡ፡ ነቶም ዝሓለፉ ናይ 23 ዓመታት ዘበኑ ስልጣኑ ብምዝካር፡ ምርግጋጽ ይከኣል እዩ። መብጻዓን ጥልመትን መለለዩታት ኢሳይያስ ከይኖም እዮም መጸኢም። ብምቕጻል፡ ካብቲ ብምክንያት ሓድሽ ዓመት ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ ዘካየዱ ቃለ ምልልስ፡ ኣብ ሓደ ዓብይ ፖሎቲካዊ ኣርእስቲ ርእይቶና ኣቐሚጥና ክንድምድም ኢና።

ኢሳይያስን ጉጅልኡን፡ ህዝብታትና ንምድንጋርን ንዲፕሎማሲያዊ ሃልክን ክብሉ፡ ኮምሽን ቅዋም መዚዞም ዝነደፉዎን ብተሳትፎ ህዝቢ ምይይጥ ተኻይዱሉ ብሃገራዊ ባይቶ ጸዲቑ ኢሎም ዝደሰኩሉ ሃገራዊ ቅዋም 97 ምንባሩ ኩሉ ይፈልጡ።

ፖሎቲካዊ ባህርያት ኢሳይያስ/ህግደፍ ንዝፈልጥ፡ ካብ ዝኾነ ይኹን ተጽዕኖ ነጻ ዝኾነ፣ ናይ ዝተፈላለዩ ወገናት ስታፊ ዘረጋገጸ ኮምሽን ቅዋም ክምዘዝ ምጽባይ ሕልሚ እዩ። ብተወሳኺ፡ ንድልየት ኢሳይያስ/ህግደፍ ጥራሕ ከፈጽም ዝቐመ ኮምሽን ቅዋም ዘዳለዎ ንድፊ፡ ነጻን ዲሞክራሲያውን ተሳትፎ ህዝብታትና ክካየደሉ ምሕሳብስ ይትረፍ ምሕላምውን ኣይክኣልን። ናይ ውድባት ሓሸውዮ ፈጸሙ ኣይፍቀድን እዩ ብዝብል ፋሽስታዊ ኣዋጅ፡ ምንቅስቃስ ሰልፍታት ኣብ ዝተኣገደሉ ሃገር፡ ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ኣማራጺታት ዝሓቕፈ ንድፊ ቅዋም ተዳልዩ፡ ንምይይጥ ክወርድ ምሕሳብ ድማ ዘበት እዩ። ኩሉ ትሕዝቶ ናይቲ ንድፊ፡ ብቅኒትን ድልየትን ህግደፍ ጥራሕ ዝተቐየሰ ክኸውን ግድን እዩ።

ኣባይ ዝክርካ ኢኻ? ንሰኻ እንታይ ኣፍለጠኻ? ዝተበሃለካ ጥራሕ ትገብር ብዝብሉ ካድራትን መራሕትን ህግደፍ ጥራሕ ዝተመርሐ መድረኻት፡ ህዝቢ ርእይቶኡ ብነጻ ዘፍሰሰሉን ተሰማዕነት ዝረኸበሉን ከቶ ክኸውን ኣይክኣልን፤ ኣይነበረን ድማ። ይኹን-ምበር፡ በዚ በሓትን ፍጹም ጸረ ዲሞክራሲያውን ኣንፈትዚ ሓሊፉ፡ ብሃገራዊ ባይቶ ህግደፍ ጸዲቑ ዝተባሃለ ሃገራዊ ቅዋም፡ ንዘለዓለማዊ ንግስነት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ዝፋፋጸ ዓንቀጽ ብምሰፋሩ፡ ናብቲ ዘይተርፎ ሓመድ ድብ ክኣቲ ብይን ክወሃቦ ጊዜ ኣይወሰደን። ሓደ ካብቲ ነዚ ሽማግሌ ሃገራዊ ቅዋምዚ፡ ናብ ዓቢይ ጋህሲ ንምቕባሩ ሰፊሕ ባብ ዝኸፈተ ድማ፡ እቲ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ዝተወለዐ ኣዕናዊ ዡናት እዩ። እዚ ብምስምስ ዶብ ዝተወለዐ ፋሽስታዊ ወራር፡ ዝጠፍ ሰብኣውን ንዋታውን ዓቕሚ ሃገርና በለዑ ዘብቀሮኳ እንተኾነ፡ እነሆ ክሳብ ሎሚ፡ ኣይ-ሰላም ኣይ-ኩናት ብዝኾነ ኩነታት፡ ናይ መወዳእታ መዕለቢ ከይረኸበ ተንጠልጠሉ፡ ንትግረቲ ብዘይ እዉጅ ዝተቐበረ ሰማዊ ሃገራዊ ቅዋም፡ መመኸነይታ ኮይኑ ጸኒሑ ነይሩ እዩ።

ጉዳይ ሃገራዊ ቅዋም፡ ከም ዓቢ ፖሎቲካዊ ኣጀንዳ ኮይኑ፡ ኣብ ኣባላት ህግደፍ፣ ሓደስትን ነባራትን ተቃዋሚቲ ፖሎቲካዊ ውድባት፡ ከካትዕ ከምዝጸንሐ ዝፍለጥ እዩ። ደገፍቲ "ሃገራዊ ቅዋም 97"፡ ንትግረኢ ጎረቤታዊ ክሳብ ዝልሕትት ክጽውዑ ጸኒሖም። በቲ ካልእ ድማ፡ ነባራት ፖሎቲካዊ ውድባት፡ እዚ ሃገራዊ ቅዋምዚ፡ ብነጻ ሃገራዊ ኮምሽን ዘይተነድፈን ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ኣማራጺታት ሓቕፋ፡ ናይ ህዝብን ፖሎቲካዊ ሓይልታት ነጻ ተሳትፎን ምይይጥን ዝተኻየደሉ ኣይኮነን። ናይ ህግደፍ ፖሎቲካዊ ፕሮግራም ቅዳሕ እዩ፤ ብሽም ሃገራዊ ባይቶ፡ ብማ/ሽማግሌ ህግደፍ ዝጸደቐ እዩ፤ ስለዚ ድማ ከም ሃገራዊ ቅዋም ኣይንቐበሎን እናብሉ ጸኒሖም እዮም። መራሕቲ ህግደፍ ድማ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት፡ ዝተፈላለዩ መልስታት ይህቡሉኳ እንተነበሩ፡ "ኣብ ፍሉይ ኩነታት ኢና ዘሎና፤ ልኣላውነትና ገና ኣይተዋሕሰን" ዝብል ከም ገዛኢ ምላሽ ከጋውሑዎ ዝጸንሑ እዩ።

ዓሚ ብምክንያት መበል 23 ዓመት መዓልቲ ነጻነትና፡ ርእሰ-ፋሽስት ኢሳይያስ ኣብ ዘቃልሐ መግለጺ "መስርሕ ምንጻፍ ቅዋም ክጅመር እዩ" ብምባል ዝፈለጠ መደረ፡ ኣብ ድሮ ሓድሽ ዓመት 2015 ኣብ ዘካየዱ ቃለ መሕትት ድማ፡ እዉጅ መርድእ ንደገፍቲ ቅዋም 97 ኣቃሊሑ ኣሎ። ንልዕሊ 15 ዓመት ዘይሰርሐ ብተግባር ዝሞተ እዩ ኢሉ ኣርዲኡ። ስለዚ ድማ፡ ነቲ ኣብ መዓልቲ ነጻነት ዝሃበ መግለጺ ብምጥንኻር፡ በታ ብምስጢር ዘቐመገ፡ ማንም ንምፍላግ ክሓትት ዘይፍቀደሉን ኮሚቴ ኣቕሙ

መስርሕ ምንጭ ቅዋም ይቅጽል ምህላወ አተንቢሁ አሎ። ትማሊ ባዕሉ ብዝመዘዘ፡ ቅልዕቲ ሃገራዊ ኮምሽን፡ ተዳልዩ ጸዲቕ ተባሂሉ ሰፊሕ ፕሮፖዘንዳ ዝተሰርሓሉ "ሃገራዊ ቅዋም" ናይ ሞት ብይን ዝኣወጀ፡ ሕጂ ድማ ባታ ምስጢራዊት ኮሚቴ ዝተዳለወ ቅዋም፡ ንመጻኢ ዕድል ሃገርና ዝቐዱ ክኸውን እዩ ኢልካ ምስላብስ ይትረፍ ምስላምውን ኣይከኣልን። ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራን ፖሎቲካዊ ሓይልታቱን ንልዕሊ 20 ዓመታት እናሻካዕለለ ዝመጸ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ፡ ደረጃ ንዕቡብ ሰማይ ከምዝዓረገ ዘመልክት ናይ ብደዐ መደረ እዩ ኣስሚዑ ኣብ ድሮ ሓድሽ ዓመት 2015።

ካብ ወጋሕትኡ ፖሎቲካዊ ባህርያት ኢሳይያስ ብልክዕ ዝገምገምና ዲሞክራሲያዊ ሓይልታት ኤርትራ፡ ንሓንቲ ካልኢትውን ትኹን፡ ብመደረታቱ ይኹን መብጻዓታቱ ተሃሚልና ኣይንፈልጥን። "ዘይተጸግቢ ቅጫስ ኣብ ሞቕላኦ እንከላ እፈልግ" ስለዝኾነ እቲ ሓቂ። እቶም ብመብጻዓታት ርእሰ-ፋሽስት ኢሳይያስ ደጋጊሞም ዝጎምጀዉን፡ ብተደጋጋሚ ናይ ለውጢ ዕድል ዝተተሰፈዉን ግን፡ ዝረኹቡ ግብረ መልሲ እነሆ። "ቅዋም ዝበሃል የለንዩ ዝሞተ እዩ" ዝብል እዩ። "ኣመል ምስ መግንዝ" ዝበልና ድማ ነዚ ሓቂዚ ደገምና ንምዝኸኸር ስለዝደለና ኢና። ስለዝኾነውን ካብ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ዝኸፍኦ ሓደጋ ብርሰትን ምብትታንን ሃገርናን ህዝብታትናን ምብር፡ ዝሓሸ መዋጽኦ ንረኸቡሉ ዕድል የልቦን። እታ ብሕታዊት መዋጽኦ፡ ኣብ ኢድ ህዝብታት ኤርትራን ፖሎቲካዊ ሓይልታቱን ጥራሕ እዩ ዘላ። ብቅኑዕ ናይ ምስክርነትን ሓድነት መትከላዊ መርህ እናተመራሕና፡ ኣብ ህጹጻት እዋናውያን ዕላማታት ግንባርታትና ኣወሃሂድና፡ ንፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ፡ ንሓንሳብን ንሓዋሩን ምውጋድ ጥራሕዩ። ውድብና ሰደግኤ፡ ከም ወትሩ ምስ ኩሎም ፖሎቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ፡ ኣብ ቅኑዕ መትከላዊ መርህ ተመስሪቲ፡ ህዝብን ሃገርን ብቐዳምነት ኣብ ምድሓን ግንባርታቱ ኣወሃሂዱ ክቃለስ ድለው እዩ።

ስቓይን ስምዒትን ህዝብታትና ኣፍልጦ ምንፋግ፡ ዓገብ፤ ኣብ መፍትሒታቱ ምፍልላይ ግን፡ ንቡር እዩ።

ኤርትራ፡ ከም ግዝእቲ ሃገር ካብ ትቐውም፡ ከባቢ 120 ዓመታት ኣቐጺራ ኣላ። ዕድመ ሃገርነት ኤርትራ፡ ካብ ባዕዳዊ መግዘእቲ ኢጣልያ ከምዝጀምር ኩላትና ንሰማማዓሉ እዩ።

እዞም ኣብ ትሕቲ ግዝእቲ ኤርትራ ብሓይሊ ዝተጠምሩ ህዝብታት፡ ብሃይማኖትን መብቆላዊ መንነትን ዝፈላለዩ፡ ኣብ ነፍይ ባዕላቶም ዝተፈላለዩ ጂኦግራፊያዊ ክል ክነብሩ ዝጸንሑ፡ ብምስብረብ ቁጠባዊ ሂወቶም ኣብ መስፍናዊ ደረጃ ምዕባል ወይ ድማ ትሕቲኡ ዝኾነ ሂወት ዘሕልፉ ምንባርም ርሑቕ ታሪኽ ምዝርዘር ዘድልዮ ኣይመስለናን። ስለዝኾነውን ብሰንኪ ድሑር ማሕበረ ቁጠባዊ መነባብርኡም፡ ብሃይማኖታውን መብቆላዊ መንነትን ዝያዳ ዝተኣሳሰሩ ምንባርም ዘካትዕ ኣይኮነን።

ፋሽስታዊ መንግስቲ ጣልያን፡ ከም ኩለን ወረርሽታ ኣውሮጳውያን መንግስታት፡ ብጽሒቱ ንኤርትራን ካልኦት ሃገራት ኣፍሪቃ(ከም ሊብያን ሶማሊያን) ምስ ተቐጻጸሪ፡ ርካሽ ጉልበት፤ ማዕድናዊ ሃብትን ሃብቲ ሕርሻን ንምምዝማዝ ዘብቐዩ፡ ዘበናዊ መሳላጥያ ከተኣታቱ ግድን ኮኖ። ምስ መግዘእታዊ ስርዓቱ ኢድን ንንጉስን ኮይኖም ዘገልግሉ፡ ዝተሃንጠዩሉ ሃብቲ እዘን ግዙኣት ሃገራት ኣብ ምጉሕንሕ፡ መሳርሒ ዝኾኑ ደቂ ሃገር፡ ብዘበናዊ ትምህርቲ ክኸሰኩስ ድማ ግድን ነበረ። ስለዝኾነውን ዘበናዊ ትምህርቲ ብዝተሓተ ብርኩ ኣተኣታተው። በዚ ምክንያት ድሕሪ ምእታው መግዘእቲ ጣልያን ናብ ኤርትራ፡ ንሃጻያዊ ረብሓታቱ ዘገልግሎ ዘበን ዘምጸኦም ምስፍሕፍሕ፡ ዘበናዊ መንግስቲ፤ መራኸቢ ስልኪ፤ ምእኩል ዕዳጋ፤ ቤት ትምህርትን ሆስፒታላትን ወዘተ ተቐላቐሉ። ምስዚ ተርእዮዚ ብዝተታሓሓዘ ድማ፡ ምፍጣር ንኡሳን ከተማታት ብብኸባቢኡ ጋህዲ ክኸውን ጀመረ።

እዚ ምስ መግዘእቲ ጣልያን ተታሓሓዙ ዝተኣታተዉ መጠናዊ ዘበናዊ ስልጣኔ፡ ብቐኒት ሃጻያዊ ረብሓ መንግስቲ ኢጣልያ ዝተገዘእ ብምንባር፡ ኣብ ኩሉ ከባቢታት ማዕረ ዝርገሐ ዝነበሮ ኣይኮነን። ብምጅኑውን፡ ብቐንዱ ኣብ ማእከላይ ከበሳታት ኤርትራ፡ ተዛምዳዊ ዝርገሐ ጽግዕተኛ ርእሰማላዊ ምዕባል ክጥጥዕ እንከሎ፡ ካብ ማእከል ሃገር ርሑቕ ኣብ ዝኾነ፡ ምብራቓዊ፤ ምዕራባውን ሰሜናውን ከባቢታት ኤርትራ፡ ካብቲ ዝነበሩም ብዙሕ ዝተለወጠ ነገር ከይረኣዩ ክቐጽሉ ኮነ። ስለዝኾነውን ዘይተመጣጠነ ማሕበረ ቁጠባዊ ኩነታት ክተኣታቶ ጀመረ። እዚ ድማ ብተርኡ ዘማዕብሎ ናይ ኣተሓሳስባ ፍልልይ ምህላወ ኣይዝንጋዕን።

ባዕዳዊ መግዘእቲ ኢጣልያ፡ ነዞም ብሃይማኖት ይኹን ብመብቆል መንነት ዝተፈላለዩ ህዝብታት፡ ኣብ ትሕቲ ምእኩል ምምሕዳሩ ቆሪ፡ ጉልበቶም፤ ድንግል ሕርሻውን ማዕድናዊ ሃብቶምን ክምዝምዙ ስለዘለዎ፡ ንምቁጽጻሩ ዘብቐዕ ኣውራጃዊ ስርዓተ ምምሕዳርን ትሕቲኡ ዘለዉ ቅርጺታትን ወደበ። ንግዝእቲ ኤርትራ፡ ንምምሕዳራ ብዝጥዕሞ መገዲ ዝተቐርጸ ኣውራጃዊ ምምሕዳርን ዝተወሃበ ስያመን፡ ኣብ ድልዮትኩም ህዝብታት ዝተመስረተ ከምዘይኮነ ንምግንዛብ ኣየጸግምን። ይኹንምበር፡ ብዘይፍቶት ህዝብታት፡ ንረብሓ ኢጣልያዊ መግዘእቲ ተባሂሉ፡ ምእኩል ስርዓተ ምምሕዳርን ቅርጺታቱን ምቕመ፡ ምስቲ እናማዕበለ ዝመጸ ኤርትራዊ ሃገራዊ ስምዒት፡ ኣውራጃዊ ስምዒትውን እናማዕበለ ዝኸደሉ ክውንነት እናተራእዩ መጸ።

እዚ ምስ ብዙሕነታዊ ክውንነቱ ዘይሳነ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ኣውራጃታት ተመቓቕሎ ክመሓደር ዝተገደደ ህዝቢ፡ ባዕዳውያን ዝኣትና ዕድመ መግዘእቶም ንምንዋሕ፡ ፈላጊኻ ናይ ምግዘእ ፖሊሲኦም መተግበሪ ከውዕሉ ምፍታፍም ኣይተረፈን። ብሓደ ወገን

ሃይማኖታዊ ፍልልይ እናሳውቅ ሕድሕዱ ከባልዑዎ፡ በቲ ካልእ ወገን ድማ፡ አውራጃዊ ስምዒታት እናቆስቆሱ ሕድሕዱ ከተፋንጉዎ ዓዲ ውዲሎም አይፈልጡን።

እንተኾነ ግን፡ እዚ ብዙሕነታዊ ክውንነት ዘለዎ፡ ኣብ ትሕቲ ዝተፈላለዩ ስርዓተ ምምሕዳራት ዝተመቐቐለ ህዝቢ፡ ናትና/ወገና፡ ብዘይብሎ ናይ ባዕዲ ሓይሊ፡ ኣብ ገዛእ ዓዱ፡ ከም ካልኣይ ዜጋ እናተገለለ ምቕጻሉ፡ ሓባራዊ ሃገራዊ ስምዒት ካብ ምምዕባልን፡ ኩሎም ካልኣዊ ፍልልያቲ ንጎድኒ ገዲፉ፡ ጸረ ባዕዳዊ መግዛእቲ ተጋድሎኡ ደረጃ ብደረጃ እናሳወረ ካብ ምቕጻል አይግባዩን። ስለዝኾነ ድማ እዩ፡ ዓበይቲ ወለድና፡ ካብ ጽባሕ 2ይ ኩናት ዓለም ጀሚሮም፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራዊ ስልፍታት ተወዲዮም፡ ነጻነት ኤርትራ ንምርግጋጽ ቃልሶም ከሰላሰሉ ዝጀመሩ። ንብዙሕነታዊ ክውንነትን ጂኦግራፊያዊ አሰፋፍራን ህዝብታትና ብምምዝማዝ፡ ባዕዳውያን ገዛእትናን ዕሰባቶምን፡ ንውዱብ ቃልሲ ጀጋኑ ወለድና ብምድኻም፡ ሕቶ ነጻነት ኤርትራ ንምገዕጸጽ ፈተነ አይተኻየደን ወይ ድማ ዋጋ አይተኸፈለሉን ማለት አይኮነን። ንባዕሉ ኣብ መጀመርያ 50ታት፡ ንኤርትራ ኣብ ትሕቲ ፌደረሽን ንምቕራና ዝተመሓላለፈ ዘይፍትሓዊ ብይን፡ ካብ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ዝነቐለ ፍልልይ ብምምዝማዝ፡ ብሓያላን መንግስታት ኣብ መወዳእታ ዝተቐመጠ ማእከላይ ፍታሕ ምንባሩ ማህደር ታሪኻትና ይምስክሩ።

ህዝብታት ኤርትራ፡ ኣብ መስርሕ ጨካን ኣገዛዝአ አውሮጳውያን ገዛእትናን መሻርኽቶምን ዘማዕበሉዎ ኤርትራዊ ሃገራዊ ስምዒት፡ ንፍልልያቶም እናሰገሩ ክኸዱን፡ ዘጋጥሙዎም ብደሆታት ድማ፡ ኣብ ትሕቲ ሃገራዊ ጭርሖ ተወዲዮም ክቃለሱ አይግባዩን። ምስ ምፍራስ ውዕል ፌደረሽን ተታሓሒዞ፡ ኣብ መወዳእታ 50ታት ኣብ ከተማታት ኤርትራ ዝተወልዐ ተቐውሞን፡ ምጀማር ብረታዊ ተጋድሎናን ድማ፡ ናይቲ እናማዕበለ ዝመጸ ሃገራዊ ስምዒት መረጋገጺ ምኻኑ ዘይሰሓት እዩ።

ከምዝፍለጥ፡ ኣብ ናይ 30 ዓመታት መሪርን ነዊሕን ነጻነታዊ ብረታዊ ተጋድሎና፡ ባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ ይኸን መራሕቲ ሰውራና፡ ብዙሕ ዋጋ ዘዕደዩና፡ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ዝወለዱዎም ፍልልያት ብምብላጽ ምንባሩ መን ይዝንግዩ። ባዕዳዊ መግዛእቲ ኢትዮጵያ፡ ንሃይማኖታውን ከባብያውን ስምዒታት ህዝብታትና መዝሚዞ፡ ሓድነቶም ብምልሕላሕ ናይ መኸተ ዓቕምም ንምምካን ዘይተሓለለ ጸዕሪ ኣካይዱ። በቲ ካልእ ወገን ድማ፡ መራሕቲ ሰውራ ኤርትራ(ጀብሃ ይኸን ሻዕብያ) ንጸቢብ ጉጅላዊ ሓሳባቶም ጥጡሕ ባይታ ክምድምዱ፡ ካብ ሃይማኖታውን አውራጃውን ክውንነት ህዝብታትና ዝፍልፍሉ ድኽመታት እናተበለጹ ከበድ ዋጋ ከምዝኸፈሉና ኣንዳዕዲዕና እንፈልጦ መሪር ሓቂ እዩ።

ኣብዚ መዳይዚ፡ ነብሲ ወከፍ ደላዩ ለውጢ ኤርትራዊ ክንዝንግዩ ዘይግባእ ሓቂ አሎ። ካብ ብዙሕነታዊ ክውንነትና ዝነቐሉ ፍልልያት፡ ግዳይ ገዛእትን ውሽጣውያን ተበለጸን እናገበሩና ዝመጹ፡ ኣብ ብጣዕሚ ድሑር ማሕበረ ቁጠባዊ ሂወት ስለዝነበርናን ሕጂውን ካብኡ ስለዘይወጸናን ምኻኑ ክስመረሉ ዘለዎ እዩ። ሃይማኖታዊ፣ ብሄራውን ከባብያውን ፍሉይነታት ዘለዎ፡ ብማሕበረ ቁጠባ ዝደሓረ ሕብረተሰብ፡ ብውሑዳት ጨቆንትን መዝመዞትን እናተገዝአ እናሃለወ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ተኸሊውን ኣብ መስርሕ ዘጋጥሙዎ ብደሆታት ቀለልቲ ከምዘይኮኑ ክንግንዘቦ ዘሎና መሪር ሓቂ እዩ።

ድሕሪ ናይ 20 ዓመታት ፖሎቲካዊ ቃልሰን ናይ 30 ዓመታት ነዊሕን መሪርን ብረታዊ ተጋድሎ ሓሊፎም፡ ምስ ኩሎም ብሰላታቶም፡ ብመሪሕነት ኢሳይያስ/ህግሓኔ ሓርነት ሃገር ዝተጎናጸፉ ህዝብታት ኤርትራ፡ ነባር ቁስልታቶም ብምሕዋይ፡ ብጎደና ሰላም፣ ዲሞክራሲን ምዕባለን ንቕድሚት ክምርኹ አይተዓደሉን። እኳ ደአስ፡ ገና ካብ ሜዳ ጀሚሩ፡ ብጸረ ዲሞክራሲያዊ ባህርያቱ ዝልለን፡ ሃይማኖታውን አውራጃውን ፍልልያት እናመዝመዘ፡ ኣብ ህ.ግ. ዝገበለ ኢሳይያስን ጉጅልኡን ተመሪሖ እዩ ንሃገራዊ ነጻነት ዝበጽሖ። ኢሳይያስን ጉጅልኡን ድማ፡ ብዘይ ሃገራዊ ቅዋም፡ ህዝቢ ቆጽሊ ከዩንበረሎ ፖሎቲካዊ ስልጣን ብሓቲ ዝሓዘ እዩ። ኣብ ናይ ህዝብታት ወሳኝነት ፍጹም ዘይኣምን ትምክሕተኛ ጉጅሉ፡ ነታ ብሓይሊ ዝተወጠሓ ፖሎቲካዊ ስልጣን ዘላኣለዎባት ክገብር፡ ንኩሎም ኣንጻሪይ ዝብሎም ፖሎቲካዊ ሓይልታት፡ ዝተፈላለዩ ናይ ጸለመ አስማት እናለጠፈ፡ ካብ ካርታ ፖሎቲካ ሃገር ክሓኩም ምርብራቡ አይገደፈን። እዚ ድማ፡ ብተግባር ሰራሕቲ፤ ይሰርሓሉ ድማ አሎ። ካብኡ ዝግበዩ ድማ፡ ውዲሎ ሓዲሩ ኣንጻሩ ምልዓሉ ዘይተርፎ፡ ኩሎም ሰብአውን ዲሞክራሲያውን መሰላቱ ዝተዓፈነ፣ ፍትሒ ዝተሓረገ፣ ጨና ምዕባለ ዝሰኣነ ህዝቢ፡ ሓድነቱ ንምልሕላሕ፡ ከፋፊሎ ዝገዝአሉ ስልቲ ምኽታሉ ግድን እዩ። እዚ ስልቲዚ ድማ፡ ኩሎም ጨቆንቲ መንግስታት ዝኸተሉዎ "ፈላሊኻ ናይ ምግዛእ ፖሊሲ" እዩ።

ኣብ ላዕሊ ብንጹር ክቕመጥ ከምዝተፈተነ፡ መራሕቲ ሰውራና ብሓፈሻ፡ ኢሳይያስ ዝመርሖ ጉጅሊ ድማ ብፍላይ፡ ሓድነት ተጋደልትን ህዝብን ፈላሊኻ፡ መሰርሒ ናይ ምግባር ስልቲ፡ ገና ካብ ሜዳ ዝመለኾ ሰራም ስልቲ ምኻኑ አይንስሕቶን። ፖሎቲካዊ ስልጣን ንበይኑ ገቢቱ ካብ ዝሓዘላ እዋን ጀሚሩ ድማ፡ ዕድመ ፖሎቲካዊ ስልጣን ንምንቐሕ ዘብቅዑዎ ስልቲታት ተኸተለ። ብወታደራዊ ሓይሊ፣ ብሰለያዊ ሸርሕን መብጻጻን ምድንጋርን ኣቢሉ ነጠፉ ወፊሩሉ እዩ። ሃይማኖታውን ብሄራውን ብዙሕነትን አውራጃዊ አቀማምጣን ብምምዝማዝ፡ ሓድነት ህዝብታትና ንምልሕላሕ ካብ ወጋሕትኡ ጽዑቱ። ሕሉፍ ሓሊፉ፡ ብዝዘርግሖ ሰለያዊ መሓወር፡ እታ መባእታዊት አሃዱ ናይ ሓንቲ ሃገር ዝኾነት ስድራ-ቤትውን ከይተረፈት፡ ሕድሕዱ ምትእምማን ስኢና፡ ተፈራራሓ፡ ርእሳ አድኒና መግዛእቲ ህግደፍ ክትቅበል እናሰርሖ ዝመጸ ሰራም ጉጅሊ እዩ ህግደፍ። ብሓጸሩ ንምግላጽ፡ ኣብ ዘበኑ ምሕደራ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ኣብዚ ብዙሕነታዊ ክውንነት ዘለዎን ኣብ ዝተፈላለዩ ጂኦግራፊያዊ ከባቢ ዝነበር ህዝብታት ኤርትራ፡ ዝተፈላለዩ መልካዎት ዘለዎም ስቓያትን ወጽዓታትን ይወርዱ ምህላም ክሰሓት የብሉን ኢልና ንኣምን። እዞም ብርክት ዝበሉ ዝተፈላለዩ መልክዕ ዘለዎም ስቓያት ህዝብታትና፡ ኩሎም ብማዕረ ይበጽሑዎም ወይ ድማ ብማዕረ የሳቑዩዎም

ምባል ግን፡ ነቲ ኢሳይያስ/ህግደፍ ብፈላላኻ ናይ ምግባር ፖሊሲኡ ኣቢሉ ዘውርዶም ዘሎ ጭቆናታት ባህርያቶም ብግቡእ ዘይምግንዛብ ጥራሕ እዩ ክኸውን።

ኣብህህጻና ንምንጻር፤ በዚ ስልጣን ንበይኑ ብሒቱ ዘሎ ፋሽስታዊ ጉጅለ፡ ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት፣ ብሄራት፣ ደርብታት፣ ሕብረተ-ሰብአዊ ጉጅለታትን ከባቢታትን ዝወርድ ወጽዖ፡ ኣብ ትሕዝቶኡ ሓደኻ እንተኾነ፡ መልክዓቶም ግን ሓደ እዩ ማለት ኣይኮነን። እንታይ ማለት እዩ? ንኣብነት ንምጥቃስ፡ ኣብ ልዕሊ ኣረስቶት ሃገርና ዝወርድ ወጽዖን ምዝመዛን፡ ካብ'ቲ ኣብ ልዕሊ ሸቃሎ/ሰራሕተኛታ ዝወርድ ወጽዖን ምዝመዛን ብመልክዑ ይፈላለ። ኣብ ልዕሊ ነጋዶ ወይ ሰብ ሃብቲ ዝወርድ ወጽዖን ኣብ ልዕሊ መማህራንን ተማሃሮን ዝወርድ ወጽዖን ምዝመዛን ብመልክዑ ይፈላለ። ብተወሳኺ ኣብ ልዕሊ ዝተፈላለዩ ብሄራት ዝወርድ ናይ መሰልን ማዕርነትን ቃንዛ መልክዓቱ ይፈላለ እዩ። ኣብ ልዕሊ ውጽዖት ብሄራት፡ ምስ ታሪኽ፣ ባህሊ፣ ቋንቋን ከባቢኻ ኣብ ምምሕዳርን ዝወርዶም በደል ተመሳሳሊ ኮይኑ፡ ቡቲ ካልእ ገጽ ክንርእዮ እንከሎና፡ ከም ኣብነት ንምጥቃስ፡ ብሄረ ኩናማ፡ ካብ ልመዕ መሬቱ እናተፈናቐለ ኣብ ረቂቕ መሬት ተደርብዮ ዘሕልፎ ዘሎ ሕሱም ሂወት ብዓብይኡ ዘልዕሎ ሕቶ ክኸውን እንከሎ፡ ብሄረ ዓፋር ደማ፡ ካብ ምህርቲ ጨውን ምግፋፍ ዓሳን ዝረኽቦ ዝነበረ ምስ ሂወቱ ካብ ዝተኣሳሰር ቁጠባዊ ረብሓ ስለዝተኣገደ፡ ዘልዕሎ ዘሎ ሕቶ፡ መልክዓቶም ይፈላለ። ብተወሳሳሊ ኣብ ኣመንቲ ሃይማኖታትና ዝወርዱ ዘለዉ ወጽዖታት መልክዓቶም ከምዝፈላለዩ ምግንዛብ ዘጸግም ኣይኮነን። ካልእ፡ ንኣቃውማ ጉጅለ ህግደፍን ከባቢያዊ መቐጻጸን ኣብ ጸብጸብ ብምእታው፡ ደቂቂ ኣውራጃ ስልጣን ብሒቶም ስለዘለዉ፡ ኢና ንሕና ተበዲልና ዘሎና ዝብል ስምዒት ዘንጸባርቑ ደቂ ካልእ ኣውራጃታት ክህልዉ ከምዝኸእሉ ዘይሰሓት እዩ። እዚ ጉዳይዚ፡ ምስ ደረጃ ስልጣንን ተጠቓምነትን ናይቶም ኣብ ዝለዓለ ስልጣን ዘለዉ ኣባላትቲ ጉጅለ ተታሓሒዙ፡ ክሳብ ማይ-ቤት ክወርድ ዝኸእል፡ ስምዒት ወይ ቅሬታ ከምዝህሉ ክንግዘቦ ይህልወና።

ኣብዚ መዳይዚ፡ ኩላትና ደለይቲ ለውጢ ውጽዖት ኤርትራውያን ክንረዳዳእሉ ዘሎና መሰረታዊ ሓቂ ምህላወ ክንግንዘብ የድሊ። ኢሳይያስን ጉጅለኡን፡ ኣብ ሞንጎኦም ዘሎ ናይ ገባሪ ሓዳግነትን ናይ ስልጣን ቦታን ብዘየገድሱ፡ ኣይኮነንዶ ብመላእ ህዝብታት ኤርትራ፡ በታ ተወሊዶምላ ትበሃል ኣውራጃ ጥራሕ ዘይኮነሉ፡ እታ ዝበቐለላ ስድራውን፡ ይርሓስኩም ኢላ ቆጽሊ ዘውደቐትሎም ኣይኮነትን። እዚ ጉጅለዚ፡ ናይ ዝኾነ ሃይማኖት፣ ብሄር፣ ኣውራጃ፣ ወረዳን ስድራን ውክልና ዘይብሉ፡ ብዘይ ሃገራዊ ቅዋም፡ ብቐልጽሙን ናይ ምድንጋር ዓቕሙን፡ ን23 ዓመታት ፖሎቲካዊ ስልጣን ብሒቱ ተኸዲጨ ሃገር ዘዕኑ ዘሎ እዩ። እዚ ጉጅለዚ፡ ንብዙሕነታዊ ክውንነት ህዝብታትናን ጂኦግራፊያዊ ኣከዋውናኦምን እናመዘመዘ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ብሄራት፣ ሃይማኖታት፣ ኣውራጃታት፣ ሕብረተሰባዊ ጉጅለታትን ስድራ-ቤታትን...ወዘተ ዘውርዶ ዘሎ በደል፡ መልክዓቱ ብዘየገድሱ፡ ብሕታዊ ተሓታቲኡ ባዕሉ ጥራሕ ምኅኑ እዩ። ስለዚ ንሕና ደለይቲ ለውጢ ውጽዖት ህዝብታት ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ፖሎቲካዊ ሓይልታት፣ ሲቪክ ማሕበራትን ኣገደስቲ ውልቀ-ሰባትን ደማ ብፍላይ፡ ኣብቶም ብዝተፈላለዩ ወገናት ዝንጸባርቑ ዘለዉ መልክዕ ቃንዛታት፡ ክንፈላለን ክንጠቓቓዕን ኣይግባእን ኢልና ንኣምን። እቲ መሰረታዊ ሓቂ፡ ናይ ኩሎም መልክዓት ቃንዛታትን ወጽዖታትን ህዝብታትና፡ ብሕታዊ ተሓታቲ ፋሽስታዊ ስርዓት ኢሳይያስ/ህግደፍ ምኅኑ ብጽንዓት ምርግጋጽን፡ ሓባራዊ ምርድዳእ ምፍጣርን ዘድልዮና ምኅኑ እዩ። መልክዓቶም ይኹን መግለጺታቶም ብዘየገድሱ፡ ናይ ኩሎም ወጽዖታትና ቀንዲ ተሓታቲ ርእሰ ፋሽስት ኢሳይያስ/ ህግደፍ ካብ ኮነ፡ ኣብ ሕድሕድና እንላፋፋሉ ወይ ደማ ንዋጠጡ ቅቡል ምክንያት የብልናን።

ነዘም ኣብ ልዕሊ ህዝብታት ሃገርና፡ ወሪዶም ዘለዉ ዝተፈላለዩ መልክዓት ዘለዎም ስቓይት ኣፍልጦ ብምሃብ፡ ኣብ መፍትሒታቶም ብዝምልከት ግን፡ ነብሲ-ወክፍ ፖሎቲካዊ ውድብ፣ ጉጅለ ይኹን ውልቀ ሰብ፡ ንመጻኢ ኤርትራን ህዝባን ይሓይሽ ዝብሎ ዝተፈለየ ፖሎቲካዊ ኣማራጺታት/መፍትሒ ክሕንጽጽን ንምዕዋቱ ክቃለስን ዘይሸራረፍ መሰል ኣሎም ኢልና ንኣምን። ብርግጽ፡ ኣብ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ዘለዉ ፖሎቲካዊ ኣማራጺታት፡ ምስ ብዝሓም ዝመጣጡ ኣይኮነን። በዝሒ ውድባትና፡ ናይ ሕመቕና መግለጺ ብምኅኑ፡ ብዓብይኡ ክንሓስቡሉ ዘሎና፡ ንህዝብታትናውን ኣብ ምድንጋርን ተስፋ ምቕራጽን ዝሸሞም ዘሎ ምኅኑ ክክተውዕሎ ዘሎና ይኸውን። ቡቲ ይኹን ቡቲ፡ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ኤርትራን፡ ኣብ ፖሎቲካ ዝግደሱ ወገናትን፡ ኣትኩሮ ክገብሩሉ ዝግባእ ጉዳይ፡ ስቓይ ህዝብታትና ኣፍልጦ ኣብ ምሃብ ምልጋም ዘይቅኑዕ ምኅኑ፡ እኔ ደኣሱ፡ ኣብ መፍትሒታት ዝቐርቡ ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ኣማራጺታት፡ ካብ ቅቡል ፖሎቲካዊ ብዙሕነት ናይ ሰልፍታት ዝቅል ምኅኑ ብምእማን፡ ብዝተወሃሃደ ዓቕሚ፡ ብቐዳምነት ህዝብን ሃገርን ንምድሓን እናተቐለስና፡ ንፖሎቲካዊ ፍልልያትና ብልዙብን ዲሞክራሲያውን ኣገባብ፡ ንእዋናዊ ዕማማት ቃልስና ብዘይዳፋእ መንገዲ ክንመሓድርም ክንበቅዕ ይህልወና ንብል።

መግለጺ ደገፍ ሰደግኤ፡ ናብ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ኤሰደል፡

- ዝኸበርኩም ጉባኤኛታት፡ መራሕትን ካድራትን ኤሰደል፡
- ዝኸበርኩም ኣባላት ኣሰናዳዊት ሽማግሌ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ኤሰደል፡
- ዝኸበርኩም ዕዳማት ኣባላት መሪሕነታትን ካድራትን ፖሎቲካዊ ውድባት ኤርትራ፡

ዝብርሃኡም ዕዳማት መራሕትን አባላትን ሲቪክ ማሕበራት ኤርትራውያን፡

ዝብርሃኡም ዕዳማት መራሕቲ ሃይማኖታት፣ ሙሁራት፣ ደቂ አንስትዮ፣ መንእሰያትን አገደሱቲ ውልቀ-ሰባትን፡

ብቐዳምነት፡ ብሽም ውድብና ሰደግኤ፡ ናይ ቃልሰን ሕውነታውን ሰላምታና አቕርቦልኩም። ብምቕጻል፡ አብ ድሮ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ክነካይዶ ዝቐነና ሰፊሕ ሰሚናር ብዓወት ዛዘምና፡ ናብ መኸፊቲ ጉባኤ ብሰላም እንቋዕ ኣብጻሓና እብል። ንኩሉኹም አባላት 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ ብሓፈሻ፡ አሰናዳዊት ሽማግሌ ድማ ብፍላይ፡ እቲ ንገደሕ እዋናት ክትዳለዉሉ ዝጸናሕኩም ሰፊሕ ሰሚናር ዛዘምኩም፡ ናብ መኸፊቲ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤኹም ምብቃዕኩም እንቋዕ ኣሓጎስኩም። 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ'ውን ከምቲ ዝቐነናሉ ሰፊሕ ሰሚናር፡ ብሰላም ተጀሚሩ፡ ብቕኑዓት ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ዕላማታት፣ ዲሞክራሲያዊ ሕገ ህንጻን እዋናውያን ፖሎቲካዊ ውሳኔታት ተጸምቢሉ ክወጽእ ተስፋና ወሰን ከምዘይብሉ ኣረጋግጽ።

ዝብርሃኡም ጉባኤኛታትን ዕዳማት ኣጋይሽን 2ይ ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ፡ እዚ ጉባኤ'ዚ ዝካየደሉ ዘሎ ኩነታት ንመበገሲ ክኾነና ክንብል፡ ነቲ አብ ሰፊሕ ሰሚናር ዝቐነናሉ ገምጋም እንደገና ብዝርዝር ምድጋም፡ ዘየድሊ ጊዜ ካብ ምኻን ሓሊፉ ሓድሽ ነገር ንምልኣሉ የብልናን። ነቲ አብ ሰሚናር ብሰፊሕ ዝተተካዐ ፖሎቲካዊ ኩነታት ሃገርና ምዝካር ጥራሕ፡ ኣካሊ እዩ ኢልና ንኣምን።

ዝብርሃኡም ጉባኤኛታትን ዕዳማት ኣጋይሽን፡ መንግስቲ ህግደፍ፡ ቅዋም ኣልቦ፣ ፖሎቲካዊ ስልጣን ንበይኑ ብሒቲ ዝሓዘ፣ ካብ ሜዳ ጀሚሩ አብ ውሽጢ ህግ.ሓ.ኤ እናገበለ ዝመጸ፡ ካብ ብሄረ ትግርኛ ዝወጸ ጸቢብ ጉጅለ ልዕልነት ዘረጋገጸሉ፡ ካብ ካልኣት ብሄራትና ዝተወጸጹ ውሑዳት መጋበርያ ዝኾኑም አባላት ዝሓቕፈ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ተኸሊ ምህላወ ናይ ሰደግኤ እምነት እዩ። አብዞም ዝሓለፉ 23 ዓመታት፡ አብ ልዕሊ ህዝብታት ኤርትራ ክወርዱ ዝጸንሑን ዘለዉን ዝተፈላለዩ መልክዓት ዘለዎም ወጽዓታት፡ ብሕታዊ ተሓታቲ፡ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ ጥራሕ እዩ። ወጽዓታት ህዝብታትና፡ በዝሓም፣ መልክዓቶም ደረጃ ቃንዝኣም ዝተፈላለዩ ምዃናም እንቕበሎ ኮይኑ፡ እንትርፎ ፋሽስታዊ ስርዓት ህግደፍ፡ ካልእ ዝሕተተሉ፡ ብሄር፣ ሃይማኖት ወይ ኣውራጃ የሎን ኢልና ንኣምን፤ አብዚ መዳይዚ፡ ከም ውጽዓት ኤርትራውያንን ተቃላስትን፡ ፍልልይ ዝበሃል ክህልወና ኣይግባእን ንብል። አብ ሞንጎና ክሳብ ሎሚ ዝጸንሑና ናይ ኣናብባን ናይ ተረድኣን ፍልልያት፡ ዘይግቡእ ዋጋ የክፍሉና ምህላዎም ድማ ንግንዘብ። ፍልልያትና አብ መፍትሒ'ምበር አብ ልዕሊ ወጽዓታት ህዝብታትና ዘሎና ኣናብባን ተረድኣን ክኸውን ዘይንቡር እዩ ኢልና ንኣምን። ኣካውናና ዝፈጠሮ እንተኾይኑ ድማ፡ ብልዙብን ቀጻልን መስርሕ ዘተ፡ ፍልጠትና ብምምዕባል ክነቀራርብ፡ ከይሰልከና ክንዝትየሉን ክንረዳዳኡን ይህልወና። አብ ድሮዚ ጉባኤ፡ ዝቐነናሉ ሰፊሕ ሰሚናር፡ አብዚ መዳይዚ ዝተጻወቶ ኣወንታዊ ተራ አብ ቦቱኡ እናሃለወ፡ ብዝያዳ ተጠናኺሩ ዝቐጽለሉ ኩነታት ንምፍጣር፡ ሓባራዊ ጸዕርታት ክክበርኹ ይግባእ ኢልና ንኣምን።

ዝብርሃኡም ጉባኤኛታትን ዕዳማት ኣጋይሽን፡ ህዝብታትና፡ ስርዓተ-ምሕደራ ርእሰ-ፋሽስት ኢሳይያስን ህግደፍን ዒፍ ኢሉዎም መሪሩዎም እዩ። ለውጢ ምሒር ይብህጉ። ስለዚ ወድግዊ ኩነታት በሰሊ ምህላወ ዘየማትእ ሓቂ እዩ። እንተኾነ ግን፡ አብ ሰሚናርና ብዝዳህሰስናዮም ድኽመታት ሓይልታት ተቃውሞና ምክንያት፡ ዝበዝሑ ካብ ህዝብታትና፡ ናይ ማዕዶ ተመልከቲ ኮይኖም ንርእዮም ኣሎና፤ ብእኩብ ይኹን ብተናጻል፡ ዝስሕቦም ናይ ለውጢ ሓይሊ ኣየለለዩን ወይ ድማ ኣይረኽቡን። ከም ውጽኢቲ ድማ፡ ንኩሎም ሓይልታት ተቃውሞ፡ አብ ፖሎቲካዊ ዕላማታቶም ይኹን አብ ባይታ ዝነጥፉሉ ተግባራዊ ምንቕስቓስ፡ ፈልዮም ክመዝኑ ኣይክእሉን ዘለዉ። እኳ ደኣስ ጃምላዊ ወቐሳን መርገምን፡ እቲ ዝሰለጠን ዝቐለለን ኮይኑሎም ንረኽቦ። ንባዕላትና እቶም አብ ቃልሲ ዘሎናውን፡ ህዝብታትና ካብ ጃምላዊ ፍርዲ ውጽእ ኢሎም፡ ንውድባቶም ብምቕራብ ክመዝኑ ዘይከኣሉ፡ ብኣልማማ ነብስና ምርጋም ስለዝቐለና፡ ነቲ ኩነታት ክከጋድዶ ንርክብ። ናይ ሎሚ ደቃቕ ኮይና እትረኣ ሓቂ፡ ጽባሕ ፈርዚና ንሃገር ትጠቅም ምዃና፡ ብኣንጻሩ ድማ፡ ናይ ሎሚ ዝደመቐት፡ ግን ድማ ዘይሓቂ፡ ውዒላ ሓዲራ ሃፋፊት ምዃና ክርዳእ ዘክእል፡ ናይ ምልዕዳልን ምንቕቓሕን ዕዮና ኣዝዩ ተዳኺሙ ኣሎ። ስለዚ፡ ህዝብታትና አብ ክንዲ ብሓፈሻዊ መርገም ክርሕቁና ንገብር፡ ንውድባቶም ቅርብ ኢሎም ክመዝኑ፡ ተስፋ ንዘለዎ ከተባብዑ፡ ንዝሓመቐ ድማ፡ ደገፎም ብምንፋግ፡ አብ ደንበ ተቃውሞና ቦኺሩ ዘሎ፡ ማእከላይ ስሕበት ክኸውን ዝክእል ፖሎቲካዊ ሓይሊ አብ ምጥንኻር ክነጥፉ ዘተባብዕ፡ ቅኑዕ ኣንፈት ክንክተል ይህልወና። ነዚ እንበቅዕ ድማ፡ አብ ኣሰላልፋ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ዘሎና ኣገማግማ፡ አብ ክሊ ደንበ ተቃውሞ፡ ብመንጽር ፖሎቲካዊ ዕላማ፣ ስትራቴጂ፣ ፖሊሲን ኣገባብ ቃልሲን ብንጽር ክቐመጥ ይህልዎ። አብ ሞንጎ ሓይልታት ተቃውሞ እንክተሎ ናይ ሓድነትን ምሕዝነትን መትከላዊ መርህ፡ አብ ክሊዚ ንጽር ናይ ሓይልታት ኣሰላልፋ ኮይኑ፡ በብደረጃኡ ናይ ቃልሲ ዝምድና ሰሪዕና ዓቕምታትና ኣወሃሂድና ክንቃለስ ይግባእ ኢልና ንኣምን። 2ይ ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ፡ ነዚ ኣርእስቲዚ ግቡእ ቱኸረት ሂቡ፡ አብ ፖሎቲካዊ መደብ ዕዮኡን እዋናውያን ፖሎቲካዊ ውሳኔታቱን ከነጽርዎ ነዝኻኸር።

ዝብርሃኡም ጉባኤኛታትን ዕዳማት ኣጋይሽን፡ አብ ዝቐነናሉ ሰፊሕ ሰሚናር፡ ሓፊሻዊ ኣወንታዊ ጎድንታትን ድኽመታት ሓይልታት ተቃውሞ ኣቐሚጥና ኢና፤ እዚ ዳርጋ ከም ባህሊ እናለመድናዮ ንመጽእ ዘሎና ብዙሕ ከሰድረና ዘይከኣለ ተሞኩሮና እዩ እንተበልና ዘጋና ኣይመስለናን። ብወገና፡ ነብሲ ወከፍ ውድብ፡ ካብቶም ዝተቐመጡ ሓፊሻዊ ድኽመታት፡

ንባዕሉ ዝብጽሑዎ ድኽመታት ፈልዩ ክወስድን ብግቡእ ክመሃረሎምን እንተብቺዑ ጥራሕ እዩ ፋይዳ ዝህሉዎ ኢልና ንኣምን። ብመንጽር፡፡ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ፡ ካብ ሓፈሻውነት ስግር ኢሉ፡ ኣብ ዝሓለፉ ክልተ ዓመታት ጉዕዞ ውድቡ፡ ኣብ ውሽጡ ይኹን ምስ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ዝጸንሑዎ ዝምድናታት ብዕምቆት ክፍትሽን፡ ቅኑዓት መፍትሒታት ክእምትን ዝበለጸ እዩ ንብል። ኣብዚ መዳይዚ ዕቲብ ኣቓልቦ ክገብር ድማ፡ ነዘኻኸር።

ዝኸበርኩም ጉባኤተኛታትን ዕዳማት ኣጋይሽን፡- ውድብና ሰደግኤ፡ ኣብ 6ይ-ውድባዊ ጉባኤኡ ዘጽደቐ ፖሎቲካዊ መደብ ዕዮን ዝሓንጸጸዎ ፖሎቲካዊ ውሳኔታትን ሙርኩስ ብምግባር፡ ብግሉጽነት ክዋሳእ ጸኒሑ እዩ። ኣብ ዝተፈላለዩ ዓበይቲ መድረኻት፡ ምስ ዝተፈላለዩ ፖሎቲካዊ ሓይልታት ዝምስርቶም ዝምድናታት፡ ኣብ ቅኑዓት መትከላዊ መርሆታት ዝተሰራቱ ክኾኑ ክቃለስ ጸኒሑን፤ ዋጋ እናኸፈለ መጺኡን እዩ። ውድብና ሰደግኤ፡ ኣብ ሞንጎ ሓይልታት ተቓውሞ ኤርትራ፡ ኣብ ፖሎቲካዊ ገምጋም፣ ዕላማታት፣ ስትራቴጂ፣ ፖሊሲታት፣ ኣገባብ ቃልስን መልክዕ ውደባን ክህልዉ ዝኸለሉ ፍልልያት ብዘዩገድሱ፡ ብጸላእነት ዘቐምጦ ሓይሊ ዮብሉን። ስለዝኾነውን ካብታ ዝተሓተት ብሰላም ሓቢርካ፡ ጎድና ጎድኒ ምቅላስ ዝብል መርሆኡ ጀሚሩ፡ ደረጃ ብደረጃ ኣብ ዝሰማምዑሎ መትከላዊ እምነታት፡ ንምስረታ፡ ሰፊሕ ሕብረ ብሄራዊ ግንባር፣ ሰፊሕ ዲሞክራሲያዊ ግንባርን ምትሕንፋዳዊ ሓድነትን ዝዓለመ ቃልሲ ከካይድ ጸኒሑ ኣሎ። ንመጻኢውን ብዕቲብነት ክቐጽለሉ ምጻኑ ነረጋግጽ። ምስ ኤስደለ ድማ፡ ኣብ ውጽኢትዚ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ተሞርኸሱ፡ ናይ ቃልሲ ዝምድናታቱ ንምብራኽ ዘሎዎ ቅርብነት ልዑል ምጻኑ ኣረጋግጽ። ኣብ መደምደምታ፡ 2ይ-ውድባዊ ጉባኤኹም ቅኑዓት ህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ዕላማታት ኣጽዲቑ፡ እዋናውያን ፖሎቲካዊ ውሳኔታት ሓንጺጹ ብዓወት ክዛዘም፡ ደጊመ ሰናይ ትምኒትና እገልጻልኩም። ጽን ኢልኩም ስለዘዳመጽኩምኒ ኣመስግን።

- ዓወት ን2ይ-ውድባዊ ጉባኤ ኤስደለ!!
- ዓወት ንህዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ቃልስና!!
- ህዝብን ሃገርን ንምድሓን ብቑዑ መትከላዊ መርሆ፡
- ዓቕምታትና ኣወሃሂድና ንቃለስ!!
- ክብርን ዝኸርን ንጅጋኑ ሰማእታትና!!

ፖሎቲካዊ ቤት-ጽሕፈት ሰደግኤ፡
08 ለካቲት 2015.

ዓምዲ ደብዳቤታት፡-

ኣይንተሃመል!

ዝኸበርኩም ኣዳለውቲ መጽሔት መርሆ፡- ብቐዳምነት ናይ ቃልሲ ሰላምታይ ክቐድም። ኣብ ባህልና ንቡር ስለዝኾነ። ኣብ ዕዮኹም ድማ ኣሳልጦን ዓወትን እትምነዩልኩም። ነዛ ኣብ ላዕሊ ጠቐሲ ዘለኹ ኣርእስቲ ሙርኩስ ጌሪ ዘዳለኹም መልእኽቲ፡ ካብ ትዕዛብተይ ነቐለ ዝሓንጠየኩዎ ርእይቶይ ስለዝኾነት ክተታኣናግዱዎ እምሕጸን።

ንህዝቢ ኤርትራ ቀንዲ ጸላኢኡ ኢሳይያስ ህግደፍን እዮም። ክልቲኦም ናይ ሓንቲ ሳንቲም ክልተ ገጽ። ወረ ኢሳይያስ ማለት ህግደፍ፡ ከምኡውን ህግደፍ ማለት ኢሳይያስ እዩ እንተብልኩ ካብ ሓቂ ዝረሓቐኩ ኣይመስለንን። ንምንታይ እንተኢልኩም፡ እዚ ህግደፍ ዝበሃል ኮ፡ ብ1994 እዩ ጉባኤ ገይሩ ተባሂሉምበር፡ ድሕሪኡ ደሃዩ የለን። ደጊም ከባቢ 20 ዓመት ገይሩ። ኢሳይያስ፡ እንተደለዩ ማዕከሩ ጠፍጢሩ ዘደቅሱ፡ እንተደለ ነቐኒቐ ዘበራብሮ እዩ። ስለዚ ኢሳይያስን ህግደፍን ዝብል ስለዝተለመደ ኮይኑምበር፡ ተውሳኹ ህግደፍሲ፡ ኣብ ትሕቲ ጉድጓድ ዝሰፈረ ናይ ደቂ ሕድርትና ውድብ እዩ። እቶም ዋናታቱን፡ ዓዲ ዘጥፍኡ ዘለዉንሲ ኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ እዮም።

ኣብ ዓድና፡ ሰብን እዝግን ዝርእዮም ዘሎ፡ ውልቀ መላኺ ኢሳይያስን ልኡኻቱን ዓዲ የጠፍኡ ምህላዎምዮ። ህዝቢ ይጸንት ኣሎ። ሃገርና ዕድመ ዝደፍኣን ፈውሲ ስኢት ዝሓመመን ናብ ዓዲ ኩላትና ይፋና። ንቡር ስርዓተ ቀበራውን ይስእን። ጉልበት ዘለዎ ድማ፡ ዓዱ ንድሕሪት ገዲፉ ናብ ስደት ገጽ ይምርገፍ። ኣብ ቅድሚኡ ዝገጥሞ መጥባሕቲ ውሽጣዊ ኣካላት ሰብነት፣ ዕዳ ዓሰርተታት ኣሸሓት ገንዘብ፣ ማእሰርቲን ሞትን ምህላዎም እናፈለጠ፡ "እዝሂር ይፈልጥዮ ከም ዕድልና" እናበለ እዩ ዝዕዘር ዘሎ። ተውሳኹ እዝሂር ደኣ፡ እንተዘይሓገዝኩ፡ ከመይ ኢሉ ክድግፈካ። ባዕልኻ፡ ናብ ገንብ እሳት ክትኣቱ እናወሰንካዶ እዝሂር ይፈልጥ ይበሃል ኮይኑ። ኣይመስለንን። ሓረስታይውን እኮ፡ ቀውዒ ኣኺዱ ቆፋፋኡ ዝመልእ፡ ካብ ሓጋይ ጀሚሩ፡ ግራቱ ብግቡእ ተኸናኺኑ፣ ሓረሱ ኣለሰሊሱ፣ ኣብ እዋኑ ዘሪኡ፣ ጸሃዩ፣ ዓጺዱ ብጉቡእ ከሚሩ ናብ ዓውዲ እንተብቐዑዎ ጥራሕ እዩ ሸሻይ ብሸሻይ ዝኸውን። ኣብ ንእዲ ተኸርምዮ እናደቀሱ፡ ናብ በረኻ ከይወፈረ፡ ቤተ-ክርስትያን ወይ መስጊድ እናተመላለሰ ስለዝጸለየ

አብ ገዝኡ ዝፈሰሰ ሸሻይ የልዎን። ሓግዘኒ ክሕግዘካ እያ እትብል እታ መጽሓፍ ጸሎት እመስለኒ። ዘረባ ኣብዚሓ ናብ ካልእ ከይዕዘር፡ ናብ ጉዳዩ ክምለስ።

ህዝብናን ዓድናን ዘጥፍኡ ዘሎዉ ኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ እዮም። ህዝብና ካብዚኣም ወጻኢ ጸላኢ የብሉን። ካብቲይን ካብቲይን ጸላእቲ እናአራረና ከነብዘኡ እንተዘይደሊና። ህዝብናን ሃገርናን ክክድሕን እንተኾይና፡ ቀንዲ ጠመተና ናብ ኢሳይያስን ጉጅልኡን ጥራሕ ከቕንዕ ኣሎም። ካልእ ኣማራጺ የብልናን። ካብዚ ወጻኢ ክንከይድ እንተኣልና ግን፡ መፋሕፍሒ ዝባና እዩ በሃሊ እዩ።

ኩነታት ሃገርና ዝወለደም ብዙሓት ነባራትን ሓደስትን ውድባት ኤርትራ ኣሎዉ። ምስ ኩነታት ዓድና ከንጸጽጽ እንከሎኹ፡ በዝሓም ንቡር ኣይኮነን። ልዕሊ ዓቕን እዩ። ንሃገርም ክብሉ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ንባዕሎም ክብሉ ክሓስቡሉ ኣሎምም። ካብ ኣእምባኻ ምሓዝ፡ ምስ መቐርብካ ተላዚብካ ሓደ ምዃን ዝመስሎ ጽቡቕ ነገር የልዎን። ፋሕፋሕ ምባል ሓይልኻ ዘማስንምበር ጣቋ የብሉን። ውድባትና ዋላኳ ከም በዝሓም፡ ዝተፈላለዩ እምነታት ኣሎምም እንተዘይበልኩ፡ ርኡይ ፖሎቲካዊ ፍልልያት ዘለዎም ውድባት ምህላም ግን ሓቂ እዩ። እዚ ድማ፡ ህዝብና ዝሕሾ ክመርጽ ዕድል ስለዝህበ ዝጽላእ ኣይኮነን። ነብሲ ወክፍ ውድብ ዝሕዞ ፖሎቲካዊ እምነት፡ ካብ ገምጋም ኩነታት ሃገር እናነቐለ፡ ንመጻኢ ይሓይሽ ኢሉ ዝእምነሉ እዩ። ዝኸተሎም ፖሊሲታት፣ ስትራቴጂን ስልትንን ከምኡ። ብዕግበት ዝሓዘም እዮም ኢልካ ምእማን እዩ ጽቡቕ። ካብዚ ወጻኢ ንካልእ ክሕሾ ወይ ድማ ተገዲዱ ዝሕዞ ዕላማ፣ ስትራቴጂ ስልቲ ይኹን ፖሊሲ ክህሉ ኣይክእልን ኢሉ እእምን። ተገዲዱ ዝሓዞ እንተኾይኑ ድማ፡ ኣይናቱን ኣይቃለሰሉን። እታ ብተግባር ዝቃለሰላ ነታ ናይ ውሽጡ ጥራሕ እዩ።

ንኹላትና ኤርትራውያ ዘታኣሳስረና መሰረታዊ ነገር ኣሎ፤ ሓንቲ ሃገር ኣላትና፤ ንሳ ድማ ኤርትራ እያ። ኣብ ሞንጎና ብሄራዊ፣ ሃይማኖታውን ናይ ባህልን ፍሉይነታት ኣሎና፤ እዚ ፍሉይነታትዚ ተኸናኺና እንተሓዘናዮ ማርካናምበር ጸገምና ኣይኮነን። ኢሳይያስን ጉጅልኡን ነዚ ፍሉይነታትዚ መሕብኢ ዕርዲ ኮይኑም መናውሒ ዕድመ ስልጣናም ገይሮም ይጥቀሙሉ ኣሎዉ። ንሕና ኣብ ፍሉይነታትና ክንናቕር እናገበሩ፡ ንሶም ሞይቁም ተደላዲሎም ክነብሩ ንርእዮም ኣሎና። ህዝብና ኣብ ዓዱ ኣይጠግሞ፡ ኣብ ስደት ኣይሓለፈሉ፤ ኩሉ ወዮ ኮይኑም ሓሲሙም ይርከብ። ስለዚ ብዛዕባ ድሕነት ሂወትና መጻኢ ዕድልናን ንሕሰብ። ደገም ብኣጉል መብጸጻታት ኢሳይያስን ጉጅልኡን ኣይንተሃመል። ሓድነትና እናበታተነ ክገዝኣና ዕድል ኣይንሃቦ። ካልኣዊ ፍልልያትና ንጎድኒ ወገና፡ ንመላኺ ኢሳይያስን ጉጅልኡን ንምእላይ ኢደ-እድካ ንበል። ዝሓለፈ ይኣክል።

ወዲ ቀሺ፣
ካብ ሽመልባ።

የክብር መስመርን ለማሻሻል ለሰላም
ገንዘብ መደረግን ለማሳደግ ለሰላም ስሜት ሆይ